

Osäkerhet om ratificering i Tjeckien

Blickarna har varit riktade mot Irland alltsedan folkomröstningen om Lissabonfördraget i juni. Frågan är hur man ska ta ställning till resultatet av omröstningen och hur EU ska gå vidare. Det råder dock viss osäkerhet om möjligheten till ratificering även på andra håll, bland annat i Tjeckien. Den tjeckiska författningsdomstolen har tagit upp frågan om det nya fördraget överensstämmer med den tjeckiska grundlagen och ett utslag förväntas komma tidigast i oktober. Parlamentet måste därefter rösta om fördraget och vidare måste presidenten skriva under för att ratificering ska kunna ske.

Lissabonfördraget i författningsdomstolen

Frågan väcktes i domstolen efter att senatens EU-kommitté hade rekommenderat att ratificeringsprocessen skulle upphöra eftersom det ansågs oklart om fördraget var förenligt med den tjeckiska konstitutionen. Författningsdomstolen har att granska internationella fördrag som överför kompetens till en internationell organisation och som kan komma att strida mot den tjeckiska konstitutionen. Senaten ansåg att domstolen endast skulle pröva vissa delar av Lissabonfördraget, bland annat rättighetsstadgan som görs juridiskt bindande. Presidenten anmodade dock domstolen att istället pröva Lissabonfördraget i sin helhet. Det är oklart om domstolen kommer att följa senaten eller presidenten i denna fråga. Om domstolen endast prövar de punkter som senaten avsåg kan det hända att fördraget ånyo hänskjuts till Högsta domstolen för vidare prövning. Det innebär att ratifikationsprocessen i sådant fall kommer att dra ut på tiden.

Om domstolen kommer fram till att Lissabonfördraget inte stämmer överens med den tjeckiska konstitutionen, så måste en grundlagsändring komma till stånd. Det är dock inte säkert att det överhuvudtaget är möjligt att åstadkomma en sådan ändring eftersom det krävs tre fjärdedelars majoritet i parlamentet. I dagsläget skulle det kunna vara svårt att uppnå sådan majoritet på grund av den stora andelen EU-skeptiska senatorer. I vilket fall skulle ratificeringsprocessen bli försenad om grundlagsändring krävs.

Tjeckiska parlamentet och presidenten

Om domstolen däremot kommer fram till att Lissabonfördraget överensstämmer med den tjeckiska grundlagen skulle detta kunna ha positiv inverkan på den efterföljande omröstningen i parlamentet. Eftersom senatorerna i överhuset inte är bundna av partiet på samma sätt som ledamöterna i underhuset, är utgången av en sådan omröstning mycket oviss. Det har spekulerats i möjligheten att man skulle kunna förmå EU-skeptiska senatorer från regeringspartiet ODS att rösta för Lissabonfördraget om senatorerna i det största oppositionspartiet, socialdemokraterna (ČSSD), röstade för godkännande av missilförsvarsavtalet med USA. Situationen är dock tämligen komplicerad eftersom de

socialdemokratiska väljarna i regel är emot både Lissabonfördraget och missilförsvarsavtalet. Ett utbyte av sådant slag är således inte troligt.

En annan osäkerhetsfaktor är den EU-skeptiska presidenten Václav Klaus. Efter Irlands nej i folkomröstningen i juni uttalade han att resultatet innebar att Lissabonfördraget var dött och att den tjeckiska ratificeringen därmed inte kunde fullföljas. Václav Klaus har därefter tagit ett steg tillbaka men det finns fortfarande farhågor om att presidenten inte kommer att fullfölja ratificeringsprocessen även om parlamentet ger sitt godkännande. Något svar på om presidenten skulle vara tvungen att medverka till ratifikationsprocessen står inte att finna i den tjeckiska konstitutionen så frågan skulle slutligen kunna avgöras av den tjeckiska Högsta domstolen, vilket innebär ytterligare förseningar.

Något som talar för att Tjeckien ändå kommer att ratificera fördraget är ordförandeskapet under 2009. Utan ratificering kommer Tjeckien inte att ha lika stort politiskt spelrum för sina prioriteringsfrågor såsom utvidgning och energisäkerhet, som med en ratificering i ryggen. Det kommande ordförandeskapet sätter därmed press på senatorerna att rösta ja till Lissabonfördraget och på president Václav Klaus att medverka till ratificeringen.

Det står klart att resultatet av den irländska folkomröstningen i viss mån har inverkat på den tjeckiska ratificeringsprocessen. Om det under det franska ordförandeskapet skulle komma till stånd en lösning på hur frågan ska hanteras i Irland skulle det förmodligen underlätta för de tjeckiska senatorerna att rösta ja till fördraget. Om däremot Tjeckien får frågan på sitt bord som ordförandeland är det inte lika säkert att Lissabonfördraget skulle godkännas i en parlamentsomröstning.